

РЕШЕНИЕ

№ 113

гр. Момчилград, 19.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – МОМЧИЛГРАД, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на първи април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Сунай Юс. Осман

при участието на секретаря Анита Кр. Дочева
като разгледа докладваното от Сунай Юс. Осман Гражданско дело № 20235150100660 по описа за 2023 година

Производството е по предявени искиове по чл.26 ал.1 и по чл.55 ал.1 от ЗЗД.

Постъпила е искова молба от М. Ш. С. с ЕГН- *****, предявена чрез адв.М. М. от АК- Пловдив против ”СИТИ КЕШ” ООД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. Славянска №29, ет.7, представлявано от Н.П.П.. В исковата молба се посочва, че ищцата е била страна по страна по **Договор за заем № 601795/03.12.2021г.**, сключен със „Сити Кеш ООД, по силата на който и е била отпусната сумата в размер на **800 лева**, под формата на заем. Съгласно сключеният договор същата трябвала да върне сумата по кредита, която се явявала **сума от 2 088 лева**, при сума на получаване **800 лева**, при лихва от **219,43 лева** и **неустойка от 1 068,57 лева**.

Счита се, че уговорената неустойка **от 1 068,57 лева** е била недължимо платена, тъй като е била нищожна на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД и поради това, че е била сключена при неспазване на нормите на чл.10а, чл.11, чл.19 ал.4 от ЗПК във вр. с чл. 22, както и по чл.143 ал.1 от ЗЗП. Развиват се подробни съображения и в това отношение, като се твърди, че се нарушават добрите нрави и била неправопавна.

Ето защо моли съда на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД да обяви, че така уговорената неустойка от **1 068,57 лева** по **Договор за заем № 601795, е нищожна, като** сключена при неспазване на нормите на чл.10а, чл.11, чл.19 ал.4 от ЗПК във вр. с чл.22, както и по чл.143 ал.1 от ЗЗП. **Моли също така, на осн. 55 ал.1 пр.1 от ЗЗД, да осъди „Сити Кеш“ ООД, да заплати на ищцата, сумата в размер на 1 030,57 лева,** недължимо платена по недействителната неустойка по **Договор за заем № 601795,** ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда, до окончателното изплащане на сумата. Претендират разноски. Ищцовата страна е представила доказателства, които съдът е допуснал и приел с определение № 28/ 17.01.2024г., а именно: Пълномощно; квитанция за платена държавна такса; **Договор за заем № 601795/03.12.2021г.** Направено е доказателствено искане по чл.19- от ГПК, което съдът се е произнесъл с определението си в 3.3.

Ответникът в срока по чл.131 от ГПК е представил писмен отговор, чрез адв.Х. М. от САК, в който се оспорва исковата претенция в цялост, при посочените подробни доводи. Счита се, че предявените установителен и осъдителен иск са неоснователни по изложените доводи. Предвид и това иска съдът да отхвърли изцяло предявените искове и претендира разноски, респ. прави се възражение за прекомерност на претендирано възражение. Представя доказателства, по които съдът се е произнесъл със своето определение по реда на чл.140 от ГПК, в закрито заседание.

В съдебно заседание ищцата не се явява, като от процесуалният представител- адв. М. е постъпило писмено становище в което се заявява, че поддържа исковата молба и приложените към нея доказателства. Прави се изменение на иска по реда на чл.214 от ГПК, като се увеличава **исковата претенция по чл.55 ал.1 от ЗЗД от 1 030,57 лева на 1 068,57 лева.** Претендира разноски и прави възражение за прекомерност на ю.к. възнаграждение.

Ответната страна в съдебно заседание не изпраща представител, като в писмено становище от процесуален представител се оспорва като недопустимо искането за изменение на иска по чл.55 от ЗЗД, както и се счита за недопустимо искането за представяне на доказателства по реда на чл.190 от ГПК. Намира се за недопустимо и искането за назначаване на съдебно-счетоводна експертиза. Претендира разноски и се прави възражение за

прекомерност на адв. възнаграждение.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и като обсъди възраженията, доводите и исканията на страните, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Видно от изложеното от страните по делото същите не спорят, че между е тях сключен **Договор за заем № 601795/03.12.2021г.**, по силата на който на ищцата е била отпусната сумата в размер на **800 лева**, под формата на заем. Съгласно сключеният договор същата трябвала да върне сумата по кредита, която се явявала **сума от 2 088 лева**, при сума на получаване **800 лева**, при лихва от **219,43 лева** и **неустойка от 1 068,57 лева**.

По делото е назначена и извършена съдебно- счетоводна експертиза, от чието заключение се установява, че заплатена от ищцата сума по процесния договор за заем възлиза на **2 530, 96 лева**, от която **главница- 800 лева**, **такса- 442,96 лева**, **неустойка- 1 068,57 лева**, и **възнаградителна /договорна лихва/- 219,43 лева**.

По делото и на основание чл.190 от ГПК ответното дружество е задължено да представи справка за заплащанията на ищцата по процесния договор, но такъв не е представен, като непредставянето на изисканата справка по процесния договор- процесният следва да бъде оценено по реда на чл.161 от ГПК- а именно, че съдът приема за доказани обстоятелствата, за които страната е създавала пречки, както в същото време съдът счита, че има и извършена по делото ССЧЕ, от чието заключение се установяват посочените в исковата молба обстоятелства, касаещи заплатени от същата парични суми по договора, поради и което тези обстоятелства се приемат за настъпили и налични.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, обсъди възраженията, доводите и исканията на страните, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявена е искова молба с правно основание чл.26 ал.1 от ЗЗД, за прогласяване нищожността на клаузата за неустойка в посоченият размер в процесния договор, поради противоречие с добрите нрави и заобикаляне на закона, и по чл.55 ал.1 от ЗЗД, за заплащане на сумата от **1 068,37 лева**, недължимо платена по недействителна клауза за неустойка по договор за заем.

Предвид изложеното и съобразно обстоятелството, че са налице писмени доказателства, извършена ССЧЕ, и неизпълнение на задължение по чл.190 от ГПК, когато настъпват последиците по чл.161 от ГПК, съдът приема, че описаните в исковата молба обстоятелства са установени, като същата следва да бъде уважена изцяло.

Съдът, като взе предвид, че ответното дружество е **небанкова финансова институция по чл. 3 ЗКИ**, и като такава може да отпуска кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. В същото време ищцата е физическо лице, което при сключване на договора е действало извън рамките на своята професионална дейност, т.е., страните имат качествата на потребител по смисъла на чл.9 ал.3 от ЗПК и кредитор съгл. чл.9 ал.4 от ЗПК.

Сключеният договор по своята правна характеристика и съдържание представлява потребителски кредит, поради което за неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон- ЗПК в релевантната за периода редакция.

Съдът счита, че за да бъде уважен така предявеният осъдителен иск ищецът следва да установи, че клаузата за неустойка противоречи на добрите нрави и цели заобикаляне на закона. В тежест на ответника е да докаже валидно сключен договор за паричен заем и валидна клауза за неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на обезпечение.

Съдът, с оглед представените писмени доказателства, както и извършената ССЧЕ, и непредставянето на изискана справка за извършени плащания по договор за заем, каквото задължение има ответникът по реда на чл.190 от ГПК, че страните са сключили **Договор за заем № 601795/03.12.2021г.**, с посоченото от ищеца съдържание, в който е уговорена клауза за неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на обезпечение, така както е посочена като съдържание в исковата молба, както и че тази клауза е недействителна.

Безспорно между страните е обстоятелството, че ответникът „Сити Кеш“ ООД представлява финансова институция по смисъла на чл.3 ал.2 от ЗКИ, поради което може да отпуска заеми със средства, които не са набавени чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Това означава, че дружеството предоставя кредити, което го определя като

кредитор по смисъла на чл.9 ал. 4 ЗПК. Безспорно между страните е обстоятелството, че ищецът е потребител по смисъла на чл.9 ал.3 ЗПК.

Предвид изложеното сключеният между страните договор за заем по своята същност е договор за потребителски кредит по смисъла на чл.9 ал.1 ЗПК, спрямо който са приложими разпоредбите на Закона за потребителския кредит. За да бъде уважен искът по чл.55 ЗЗД следва да бъде установена недействителност на клаузата за неустойка по чл.26 ал.1 предл.2- 3-то от ЗЗД;

Критериите, дали е налице нищожност поради противоречие с добрите нрави на неустойка, се съдържат в ТР № 1 от 15.06.2010г. по т. д.№ 1/2009г. на ОСТК на ВКС, а именно - такава е неустойка, която е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Преценката за нищожност се извършва в зависимост от специфичните за всеки конкретен случай факти и обстоятелства, при съобразяване на примерно посочени критерии, като естеството и размер на обезпеченото с неустойката задължение, обезпечение на поетото задължение с други, различни от неустойката правни способи, вида на самата уговорена неустойка и на неизпълнението, за което е предвидена, съотношението между размера на неустойката и очакваните за кредитора вреди от неизпълнението. В този смисъл е задължителната практика на ВКС, обективизирана в Решение № 107/25.06.2010г. на ВКС по т.д. № 818/2009г., II т.о./. В случая страните са уговорили клауза за задължаване на заемополучателя да осигури надлежно обезпечение на кредитора в тридневен срок от сключването на договора, като обезпечението следва да отговаря на конкретно посочени в договора условия, като при неизпълнение **са предвидили неустойка във фиксиран размер от 1 068,57 лева.**

Така, както е уговорена съгласно твърденията на ищцата в исковата молба, които съдът приема за установени, поради наличието на доказателства, посочени по-горе и неизпълнението на задължения за представяне на доказателства по реда на чл.190 от ГПК, неустойката е предназначена да санкционира заемателя за виновното неспазване на договорното задължение за предоставяне на обезпечение. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за

погасяване на договора за паричен заем, съобразно договора и общите условия.

Съдът намира, че въведените в договора изисквания за вида обезпечение, респ.и срока за представянето му- ако имат такъв, създават значителни затруднения на длъжника при изпълнението му до степен, то изцяло да се възпрепятства. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди за кредитора, който би следвало да прецени възможностите на заемотателя да предостави обезпечение и риска по предоставянето на заем към датата на сключването на договора с оглед на индивидуалното договаряне на договорните условия. Макар и да е уговорена като санкционна доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, неустойката води до скрито оскъпяване на кредита.

Съдът счита, че неустойката по съществото си е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемотателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорената неустоечна клауза е да доведе до неоснователно обогатяване на заемотателя за сметка на заемополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума. Тъй като противоречието между клаузата за неустойка и добрите нрави е налице още при сключването на договора, то следва извода, че в конкретния случай не е налице валидно неустоечно съглашение и съобразно разпоредбата на чл.26 ал.1 във вр. с ал.4 ЗЗД, в тази си част договорът изобщо не е породил правно действие, а нищожността на тази клауза е пречка за възникване на задължение за неустойка по Договора, а платените по тази клауза суми подлежат на връщане.

С оглед изложеното съдът намира, че исковата молба е основателна и следва да бъде уважена изцяло, като бъде приета за недействителна клаузата за **неустойка в размер на 1 068,57 лева от Договора**, т.к. са налице основанията за прогласяване на тази клауза за нищожна на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД вр.с чл.143 ал.1 и чл.146 ал.1 от ЗЗП, както и поради нарушение на чл.19 ал.4 от ЗПК вр.с чл.21 ал.1 от ЗПК.

Предвид прогласяване нищожността на клаузата за неустойка съдът намира, че следва да бъде уважени искът по чл.55 ал.1 т.1 от ЗЗД ответното дружество следва да бъде осъдена да заплати сумата **1 068,57 лева**,

недължимо платена по недействителна клауза за неустойка от Договора.

Предвид изложеното съдът приема, че така предявената искова молба е изцяло основателна и следва бъде уважени по отношение и на двата предявени иска- посочени по-горе.

По отговорността за разноските: Искане за присъждане на разноски е направено и от двете страни и при този изход на спора право на разноски се поражда за ищцата. Същата доказва разноски в **размер на 400 лева**, от които са 100 лева- платена държавна такса, и 300 лева- възнаграждение за вещо лице, които ще ѝ се присъдят изцяло. По делото е представен договор за правна помощ и съдействие, съгласно който на ищеца е предоставена безплатна правна помощ по реда на чл.38 ал.1 т.1 ЗАдв. Съгласно чл.38 ал.2 от ЗАдв., на адвоката се определя възнаграждение в размер не по-малък от предвидения в Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения. В чл.7 ал.2 т.1 от Наредбата е предвидено, че за процесуално представителство, защита и съдействие по дела с определен интерес възнагражденията са в съответните размери, като при интерес до 1000 лева този размер е 400 лева, а в т.2 на чл.7 ал.1 се предвижда, че ако интересът е над 1 000 лева, освен 400 лева се присъждат и 10 % за горницата над тази сума.

Предвид на изложеното съдът определя адвокатско възнаграждение за адв.М. В. М. от АК- Пловдив **в размер на по 406,86 лева за всеки иск /с оглед на интереса, заявен с исковата молба и предявените два иска и предмет на настоящото производство/**. Видно от представени удостоверения за регистрация по ЗДДС, то върху тези адв.възнаграждение се следва и 20 % ДДС, или на адв.М.М. следва да се присъди и сумата от 81,34 лева, или общо 488,20 лева адв.възнаграждение за всеки иск по отделно.

Т.е. адв.възнаграждение възлиза на сумата от **976,39 лева** общо, която е дължима от ответното дружество.

Не са налице условията за намаляване размера на адв.възнаграждение, т.к. така предвидените размери са минималните, поради и което искането на ответното дружество е неоснователно.

Предвид изложеното съдът,

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА на осн.чл.26 ал.1 от ЗЗД за нищожна, клаузата за заплащане неустойка от **1 068,57 лева** по Договор за заем № **601795/03.12.2021г.**, със страни **”СИТИ КЕШ” ООД**, ЕИК: *********, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. Славянска №29, ет.7, представлявано от Н.П.П. „Сити Кеш“ ООД, ЕИК *********, и М. Ш. С. с ЕГН- *********, **като** сключена при неспазване на нормите на чл.10а, чл.11, чл.19 ал.4 от ЗПК във вр. с чл.22, както и по чл.143 ал.1 от ЗЗП.

ОСЪЖДА **”СИТИ КЕШ” ООД**, ЕИК: *********, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. Славянска №29, ет.7, представлявано от Н.П.П. „Сити Кеш“ ООД, ЕИК *********, **ДА ЗАПЛАТИ** на М. Ш. С. с ЕГН- *********, сумата от **1 068,57 лева**, **недължимо** платена по недействителна клауза за неустойка от Договор за заем № **601795/03.12.2021г.**

ОСЪЖДА **”СИТИ КЕШ” ООД**, ЕИК: *********, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. Славянска №29, ет.7, представлявано от Н.П.П. **ДА ЗАПЛАТИ** на М. Ш. С. с ЕГН- *********, сумата в размер на **300 лева**— разноски в производството.

ОСЪЖДА **”СИТИ КЕШ” ООД**, ЕИК: *********, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. Славянска №29, ет.7, представлявано от Н.П.П. **ДА ЗАПЛАТИ** на адв.М. В. М. от АК- Пловдив, сумата в размер на от **976,39 лева**- адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Кърджалийския окръжен съд в двуседмичен срок.

Съдия при Районен съд – Момчилград: _____